

МОНГОЛ УЛАС

KRATKA ZGODOVINA
KP7

TEHNIKA

SOVA
PROD. IV. OPERZON

68 935

N 1073/3714

REFERAT ZGODOVINE KPJ

25 let je minilo, odkar se je ustanovila - naša partija. Med temi 25 leti je bila samo v začetku dve leti legalna, vsa ostala leta do vojne pa je morala biti v ilegali. Vse njeno delo se je vršilo pod terorjem reakcionarne klike, pod preganjanjem jugoslovanske buržuaške vlade. Stalno se je morala boriti za svoj obstoj. Vsi njeni arhivi in papirski so bili večkrat uničeni in jih ni bilo mogoče voditi. To je eden izmed varokov, da še do danes ni bila napisana - zgodovina partije. Nimamo niti najvažnejših dokumentov o delovanju partije. Skozi ves čas nje nega delovanja, se je partija gradila, manjala - svoje člane, mnogi so pounili, mnogi pa so se tudi ločili od pokreta. Le malo jih je, ki bi bili 10 do 15 let partijski. Zato je treba, da poznamo zgodovino partije. Važno je vedeti, kako je nastala, kako je delala itd.

KPJ je nastala v času globoke krize ob koncu svetovne vojne, katere je zajela ves svet in pustila velik vpliv v delavskih masah vsega sveta. KPJ je nastala ob koncu borbe dveh imperialističnih sil, katere so imele interese, da si ustvarijo nove države.

Po razpadu Avstroogrske je nastala Jugoslavija, ki je bila rezultat borbe dveh imperialističnih sil, dveh reakcijskih klik. Niso pa tu zgradili državo ljudje, ki so potem revoluciji imeli težnjo do zedinjenja, ampak je bilo ze-

iznajinjenja, ampak je bilo zedinjenje, delo reakcije.

KPJ je nastala iz nekaterih socialdemokratskih strank. V začetku se te socialdemokratske stranke niso razvijale enotno, ampak v vsaki deželi vsaka zase, kakor se pač bili porojili v deželi. Pri nas so se razvijale pod vplivom druge internacionale. Toda ko so se te socialdemokratske stranke, seveda samo bevičarski deli, združili in ustvarili KPJ je bila le ta skozi član - Kominterne, do njenga razpusta leta 1943. Zgodovina naše partije je zgodovina borbe narodoproti buržuaziji, proti tujjavi evropske reakcije. To je borba neprekinljive notranje borbe proti oportunistam, proti levim in desnim frakcijonam, proti centristam itd., ki so razbijali njeno enotnost. Ta zgodovina je izpisana s krvjo in mukami najboljših sinov našega naroda, kateri so vodili najtežjo borbo proti reakciji za enotnost in demokratske pravice narodov itd. ter se pri tem niso ustrašili niti najtežjih žrtev.

To je zgodovina dolgotrajne borbe, da se partija poveže z delovnimi masami naroda, katere ni samo vodila, ampak se tudi naučila poslušati njihov glas. Zato je danes naša partija pod vodstvom tovariša Tita mogla, da popelje narod v borbo proti okupatorjem, v borbo za lepšo in boljšo bodočnost.

V dobi fevdalizma, ko so prometna sredstva niso bila tako razvita, so se posamezna dežele bolj samostojno razvijale in niso bile one tako pod vplivom drugih dežel, kakor pozneje v dobi civilizacije, ko so se prometna sredstva mnogo izboljšala in so se narodi med seboj povežali. Razlike med posameznimi deželami niso bile tako ostre, kakor v poznejših časih.

Na ozemlju Jugoslavije se je nahajalo šest narodov in sicer: Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci, Bosanci in Črnogorci. Vladajoča klika v bivši Jugoslaviji je hotela te narode proglasiti

ti kot en narod, zato so bile v Jugoslaviji več ne borbe zaradi zatiranja manjšin, katerim je hotela velikosrbska čaršija odvzeti pravice kot narodu in jih proglasiti za Srbe.

Ob nastajanju socialdemokratskih strank so bili v različnih deželah dani različni pogoji za njih nastanek, ker so ene dežele bile pod vplivom vzhoda, druge pa zahoda.

Slovenci so ustanovili svojo socialdemokratsko stranko, ki je bila pod vplivom avstrijske socialdemokratske stranke. Imenovali so jih Avstromarksiste, železnikar je tukrat po navodilu Hansa Mosta, avstrijskega anarhista ustanovil leta 1871. v Ljubljani najhno anarhistično skupino. Njega so odkrili in ga vtaknili za desetlet v ječo. Ko se je vrnil iz zapora, je penagal organizirati SDS. V njej je bilo razen delavcev organiziranih tudi mnogo obrtnikov itd.

L. 1895. se je ustanovila tudi hrvatska SDS v kateri je bilo le malo drugih slojev razen delavcev. V Srbiji je bil slučaj malo drugačen, ker tam še ni bil razvit moderen proletarijat. Večkrat so že poskušali organizirati stranko, toda posrečilo se ji je šele leta 1903. V njej je bilo zastopane tudi mnogo inteligence, ki je bila marksistično izobražena, kar je dalo srbski SDS posebno lice. V Bosni je nastala SDS leta 1909. po velikem generalnem štrajku l. 1906. Stranka se je ustanovila leta 1909.

Vojvodina je pripadala madžarski SDS. V Slavoniji se je l. 1913. ustanovila samostojna SDS. V Crni Gori ni bilo ne SDS, niti sindikalnih pokretov. Isto je bilo v Makedoniji. Tudi, so še vladali fevdalni odnosi in zaostalost ljudstva je bila velika. Samo v Skopju je sindikat železničarjev izdajal list "Zora".

1. decembra l. 1918. je bila ustanovljena Jugoslavija. Kadi težkega boja je bila politično, družbeno, kakor tudi gospodarsko življenje zelo razrvano, ker so bili narodi izčrpani in izmučeni. Nastopila je težka kriza l. 1917. Revolu-

cija v Rusiji je imala globok vpliv na mišljen je delavstva vsega sveta. V začetku l. 1919. je pričelo delavstvo vzpodbujeno z rusko revolucijo jurišati na trdnjave kapitalizma. Posebno močno je bilo gibanje delavstva v Rusiji, Ladžarski, pri nas in pa tudi v drugih deželah, samo ne v tako veliki meri.

V taki situaciji so mase iskale izhoda iz te težke krize, ki je nastopila po vojni. Zaradi tega so se v Jugoslaviji razvili močni delavski pokreti in sindikati. Jasno, da vse to gibanje ni štalo brez vpliva na ljudske mase. V socialdemokratski stranki so nastale delitve, Eni so zahtevali revolucijo, drugi pa so šli po poti druge internacionale. Skoro vse vodstvo hrvaške SDS je šlo v Murmansko vijeće, ki je bilo ustanovljeno v Zagrebu takoj po razsulu Avstrije po predsedstvom Dr. Korošca. Ko se je obnovila jugoslovanska vlada, se šli vanjo. Postali so pravi hlapci buržoazije, kateri so pomagali dušiti revolucionarno razgibanost množic.

V Sloveniji se je takrat socialdemokrat - ska stranka razdelila na tri struje, starejši je vodil Kristan, mlajši pa je vodil Prepeluh. Ne ena ne druga nista znali pravilno reševati nacionalnega vprašanja. Bila je še tretja takozvana tržaska struja, ki pa si ni znala pridobiti ljudskih množic. V Bosni, Hercegovini in Srbiji so se vse stranke vključile v tretjo internaci onalo in zavzele stav revolucionarne borbe.

V Beogradu je bil sklican kongres vseh st rank. Vsi so prišli, samo Slovenci niso poslali svojih zastopnikov. Slovenski levicarji so ta krat sanjali, da bodo v nekaj mesecih dosegli to da se jim priključi tudi desna stran. To so mislili doseči s frazami, parolami itd. Seveda se s hudo motili. Ko so sprevideli, da z združitvijo ne bô nič, so ukrali svojo pot naprej.

V Hrvatski se je ustanovil akcijski odbor ki je vzel linijo borbe proti socialdemokratom ki so bili organizirani v OHS. Imeli so uspeh.

Društvo ORS je samo v mesecu aprilu padlo od - 56.000 članov na komaj nekaj več, kot 3.000. Strankini sindikati so petasli na 60.000 članov. Stranka se je imenovala Hrvatska Socialistična radikalna Stranka. V celini so bili zastopani Bosna in Hercegovina. Na tem kongresu se je ustanovila enotna socialna radikalna stranka. Še pred tem kongresom so stranke v posameznih deželah izvedle likvidacijske procese, na katerih so se ločile od tistih strank, ki niso zastopale revolucionarne linije. Na tem kongresu se je veliko govorilo o Rusiji in revoluciji. Ni so pa znali pravilno postaviti nacionalnega vprašanja.

Ljudske množice so bile takrat tako zrevo lucionizirane, da so samo z revolucionarnimi gesli dosegli, da so jurišale, kakor je bilo treba. Ravno se je na kongresu storilo več napak, če ravno niso imeli pravih nazorov o nacionalnem vprašanju, ima vendar to velike zasluge, da je s svojim revolucionarnim elanom dosegel jednolčnost in enotnost stranke.

Junija 1920. se je vršil v Varovaru drugi kongres SDS. Na tem kongresu je dobila stranka ime Komunistična Partija Jugoslavije. Proletariat je vodil neprestane borbe z vlado in buržoazijo za izboljšanje svojih položajev. Partija je takrat, ker ni množic zajela že pred ustanovitvijo Jugoslavije, ampak šele šest mesecev kasneje, zgrešila. Če je bil revolucionarni val na vzhodu ni bilo nikogar, ki bi ljudske množice poveljal v borbo proti reakciji. Ko je Partija zajela ljudske množice, je revolucionarni val že malo plahnik. Pa tudi vodstvo se je takrat pokazalo nesposobno, oportunistično. V vodstvu niso bili pravi boljševiki. Niso znali pravilno izkoristiti situacije in revolucionarnosti množic, kakor bi to lahko. Če bi znali pravilno zgrabit ti položaj. Bili so v vodstvu ljudje, ki so mislili, da bodo samo z izrazni dosegli, da jim bo oblast kar sama padla v roke. Bili so se revolucije, niso si upali povedi proletarijata proti

buržuaziji. Buržuazija se je začela utrjevati v borbi proti delovnim množicam. Buržuazija je prešla v ofenzivo. Ko je vodstvo to vi delo, je prenehalo z revolucijonarno taktiko in prešlo v oportunizem. Rekli so, da sedaj še ni čas za revolucijo. V Partiji sami se je ustvarilo tako zv. centrunaško krilo, ki je obsojalo II. internacionalo kot izdajalsko, glede revolucije pa so trdili da pri nas ni mogoča. Pozneje so ustanovili II. in^o internacionalo. Na Vukovarskem kongresu se je vršila bitka med centrunaši in levičarji. Centrunaši so bili poraženi. Prišlo je takrat do ostre politične delitve in sicer na centrunaše in partijo. Na tem kongresu je bilo tudi izvoljeno novo vodstvo s Simonom Markovičem na čelu. Naredilo pa je takrat veliko napako, da ni izključilo centrunašev, ker je bila večina centrunašev v vodstvu raznih sindikatov, zato soseskih bali izključiti. Mislili so, da bodo izgubili s tem mnogo članov. To jim je pozneje mnogo škodovalo. Niti nacionalnega vprašanja niso na tem kongresu pravilno rešili. Določili so program KP in Statut.

Leta 1919. je bil kongres sindikatov. Na tem kongresu so izvolili enotno vodstvo. To vodstvo je potem vodilo vse sindikate v Jugoslaviji.

Odnosi med sindikati in partijo so bili dobri. V Srbiji je poslalo vodstvo partije dva zastopnika v vodstvo sindikatov in obratno. Kadarkoli je šlo za reševanje kakšnega delavskega vprašanja so to reševali na skupni seji.

Vse leto 1919. je dinar izgubljal na svoji vrednosti. Vse leto je bilo polno štrajkov in demonstracij, tako da jih časopisi niso mogli dnevno objavljati. Zgodilo se je, da se delavci pogodili z delodajalcem za mezo, pa je dinarju ceha tako padla, da so dobili še manjšo mezo kakor prej in so takoj drugi dan nadaljevali štrajk za povišanje mezde. Skozi vse to leto je bil proletarijat stalno v ofenzivi za izboljšanje svojih položajev. Dosegli so, da so

praznovali prvi maj, povišanje plač itd. Nekateri izmed štrajkov so bili tako obsežni, da so dobivali politični značaj. Bil je tudi generalni štrajk, v katerem so štrajkali vsi delavci Jugoslavije v znak solidarnosti proti uničenju Madžarske Sovjetske Republike, ta je bil od vseh štrajkov največji. Razlika je stojiti v štrajku za lastne interese ali pa v štrajku za interese delavskega razreda drugega naroda. To drugo kaže veliko izgraženost in moralo proletarijata.

V pričetku leta 1920. si je buržuazija svoj nasilen aparat okrepila, Postala je močna, prešla je v ofenzivo. Njeno moč nam pokaže naslednji dogodek. Štrajkov je železničarski sindikat s približno 200.000 članov. Ta organizacija je bila tako močna, da je bila država prisiljena s kleniti sporazum in protokol, po katerem se je sestavila komisija iz članov ministrstva, zapromet in zastopnikov delavstva, ki so imeli pravičo vsake tri mesece pregledati delo ministrstva in zahtevati povišanje plače itd. Toda ko je hotela komisija pregledati delo ministrstva, je takratni minister za promet Dr. Korošec to odbil in ni dopustil, da bi pregledala delo. Začel se je štrajk železničarjev in rečnih delavcev. Buržuazija je sklenila sporazum z rečnimi delavci ter ustregla njihovim zahtevam. Zahteve železničarskih sindikatov so bile odbite in so ti še nadalje štrajkali. Tedaj je vlada izdala zakon - proti upornikom in štrajk s pomočjo vojaštva in policije s silo zadušila. Buržuazija je triumfirala. Bila je to njena prva zmaga nad proletarijatom. Tedaj je razpadla zveza transportnih delavcev. Buržuazija ni v svoji borbi proti delavskemu ljudstvu štedila ne z denarjem, sploh z ničemer. Vsako sredstvo ji je prišlo prav. Tudi najbolj podlo. Delavci so štrajkali. Nekateri štrajki so bili tako obsežni, da so dobili čisto političen značaj. Naprimer: v Beogradu so štrajkali brivci in natakarji. Prebivalstvo se je raz

delilo v dva tabora. Eni so simpatizirali s stavkujočimi, drugi so bili proti njim.

Po drugih državah je bilo stanje isto. Povsod je prevzela inicijativo v roke buržuazija - ter pričela ofenzivo nasproti delavskemu razredu. - V avgustu leta 1926. so se vršile občinske volitve, pri katerih je dobila Partija večino glasov kar je pokazalo, da živa simpatijoin zaupanje delovnih množic. Samo v Srbiji je dobila večino glasov v štirinajstih mestih in v samem Beogradu. To je bil velik udarec za buržuazijo, ki je bila poražena celo v svoji prestolnici. To je bilo zanj preveč in se je uprla. Iz voljenih delegatov ni pustila v občine, ampak - je tja poslala svoje,

Vodstvo partije se je pokazalo oportunistično. Namesto da bi takrat povedla ljudske množice v boj proti buržuaziji, ker so le te čakale samo povelja, razburjene radi zgoraj navedenega dogodka. Toda vodstvo partije ni ukrenilo - takrat ničesar drugega, kot da je poslalo pritožbo na vlado in še to dva dni prepozno, tako da jo je vlada odklonila kot neveljavno. Pa ne samo to, da ni povedla ljudskih množic v borbo, ampak je celo prepovedala štrajk in demonstracije, kar ji je hudo škodovalo. Morala je padla.

V decembru so se vršile volitve odposlancev v ustavodajno skupščino. Partija je dobila 58 poslancev. To je bil zopet nov hud udarec za buržuazijo.

Sele po tej volilni znagi se je sestavilo vodstvo, da obračuna s centrunaši, ki so delali proti vseni odločenosti Vukovarskega kongresa. Treba jih je bilo izključiti.

Buržuazija je spoznala, da je partija njen največji in najmočnejši sovražnik, zato se je odločila, da ji zada odločilen udarec. Izdala je letake, v katerih je dolžila partijo, da hoče izvesti revolucijo itd., kar je bila seveda pogla laž. Te letake so nabili po stenah raztresli po ulicah itd. Na osnovi tega je prepovedala Parti

jo in ukinila vse sindikate. Policija je vdrla v sindikalne uprave, pobrala arhive in blagajne, u kolikor se nisdalo rešiti ter odvzela vsa poslopja in delavske domove. Tudi to pot Partija ni odvzela revolucionarnih ukrepov, proletarijat se je čutil po tem dogodku osamljen in zapuščen. Izgubljal je zaupanje v vodstvo Partije. S tem dogodkom se je končalo legalno življenje Partije.

Videli smo, da Partija ni bila enotna, da njeno vodstvo ni bilo komunistično ampak oportunistično, videli smo, da se je izgubljala v svojih frazah, da ni znala pravilno rešiti nacionalnega vprašanja, toda vendar se ji mora priznati, da je v teh dveh letih naredila s svojo propagando velik vpliv na množice delavcev in siromakov. Kljub vsem pogreškom, ki jih je storila je bila voditeljica delovnega ljudstva v borbi za njegove pravice.

Vlada je takrat predložila skupščini, da potrdi zakon o delu in redu. Tažni parlament je dal vladi pravico, da izda tak zakon.

Naša Partija je iskala načina, da se čim bolj poveže z delovnimi masami. Toda pri tem ni zavzela posebnega stališča, ampak je samo govorila. Da Partija ni mogla dobiti tesne zveze z množicami je krivo, ker niznala pravilno reševati nacionalnega vprašanja. Članstvo dsano je postalo nezadovoljno s svojim vodstvom, Eni so odpadli, drugi ponrli, tretji pa so ustvarili atentatorske skupine in zašli na pot individualnega terorizma. Proletarijat se je znašel v težkem položaju.

Leta 1921. sta se vršili dve konferenci, da se Partija reši oportunizma in gre pravo pot. Partija se razcepi na levo in desno frakcijo. Leva frakcija je hotela uničiti desno. Bila je to želja nekaterih dobro mislečih ljudi, ki so hoteli, da Partija krene na pravo pot. Toda že takoj od prvega časa so ti ljudje preveč zastopali osebna mnenja. Na primer napad na Sino Mar-

kovića itd. Ta borba se je vodila več let.

Tedaj se je zgodil atentat na Draškovića in kralja Aleksandra, kar so storila atentatorske skupine brez dovoljenja Partije. To je izražala buržuazija. Obdolžila je vodstvo Partije, da je ono storilo ta atentat in je o tem obvestila skupščino, da jih ona sodi. Vlada je skupščini predložila zakon o zaščiti države, da ga ta potrdi. Drugega avgusta je bil zakon potrjen in s tem so bili razveljavljeni vsi mandati komunističnih poslancev. Tedaj se je začel pravi teror, zapiranje, mučenje in ubijanje naših ljudi. — Treba je bilo iskati načina, da se nekaj uredi v tej težki situaciji. Kakor smo omenili, so bili vsi sindikati ukinjeni, zato je Partija ustvarila nezavisne sindikalne organizacije z eno centralo. Toda čeprav je sindikalno vodstvo objavilo, da ukine vse odnose s Partijo, ga vendar buržuazija ni dovolila. Tedaj so osnovali politično nezavisne sindikate. Ljudstvo je začutilo potrebo po njih, zato so začeli hitro rasti in napredovati. Izdajali so list "Slobozna reč". — Na Vidov Dan se je pričel proces proti Partiji zaradi prej omenjenega atentata. Bil je ta proces za Partijo velik uspeh. Uspela je, da pred celim svetom dokaže, da ni ona vedela za atentat in da je to, česar je dolžijo, podla laž. Sodišče je ni smelo obsoditi. Zaprli so jih samo zaradi tega, ker so bili komunisti in je bilo to po zakonu prepovedano. Po tem procesu se je vodstvo posvetilo izgradnji Partije.

V isti dobi februarja leta 1922. se je, kakor smo že omenili, vodstvo posvetilo izgradnji ilegalne Partije. Buržuazija je bila povsod v ofenzivi. Delavski razred je bil razcepljen. Partije so razjedali notranji spori, zato je bilo nujno, da se uveda v delavski razred enotnost. V Moskvi se je takrat vršila konferenca, kake tbi se združil ves delavski narod v borbo protiburžuaziji. Naša Partija je imela takrat težko stališče, ni imela svojih donov, dveran, itd., kjer bi se lahko delavstvo zbiralo. Začela se je rav

nati po navodilih, ki jih je dobila iz Moskve. Začeli so taktiko enotne fronte. Desnica je pri tem sabotirala. Pričela se je izgradnja partijske organizacije. L. 1922. je prišla Partija do sklepa, da je treba ustvariti legalno delo Partije. Ker pa ni imela svojih ljudi, je pozvala zastopnike delavcev na konferenco. Že naprej so napisali program in ko je policija prišla v dvorano, kjer so zborovali, so policiji predložili že prej sestavljeni program. Drugi dan so zaprli za tri dni deset članov CK. Uspeh te konferen- ce se je kmalu pokazal. Partija je bila ustvarjena. Legalna Partija je začela delati in je začela precejšen del proletarijata. Toda ne tej konferenci se nacionalno vprašanje ni rešilo in niso nastojili proti centralizmu.

Delavci na terenu so prvi upazili vzrok, zakaj Partija nemore prodreti globoko v ljudske množice. Videli so, da je tega krivo nepravilno reševanje nacionalnega vprašanja. V teku 1923 leta je nastala o tem živahna debata. Sina Marković je napisal knjigo o nacionalnem vprašanju, kjer gleda čisto oportunistično. Pravi, da se nacionalno vprašanje rešuje z ustavo, ne pa z revolucijo. Pričela se je borba proti takemu gledanju. Na nacionalno vprašanje.

Decembra 1. 1923. se je vršila 3. konferenca oziroma kongres. Vršila se je borba med levo in desno frakcijo glede nacionalnega vprašanja, - kmečkega vprašanja itd. Sina Marković zastopala kvidatorski blok. Na tej konferenci so se postavila vsa vprašanja prvikrat pravilno. Pravilno se je rešilo nacionalno vprašanje: pravica naroda do same odločbe in do odcepitve. To novo razumevanje vseh vprašanj je bilo treba prenesti v legalno Partijo. Takrat je stopila Partija na plan z novim programom. Buržuazija je videla, da je sedaj prišla s Partijo navskriž tudi glede nacionalnega vprašanja. Ko je videla, da je Partija njen najbolj resen nasprotnik, je postala - nanjo še bolj besna.

Partija do sedaj ni imala svoje lastne tehnike in tuji ni izdajala svojih listov. Sedaj pa se je osnovala tehnika in izdajali so ilegalni list "Proleter" in še različne brošure. Na primer Makedonija Makedoncem. V tej brošuri pravilno rešujejo nacionalno vprašanje Makedonije. Partija prehaja ve vedno večje nasprotje z buržuazijo. V tiskarno je udrta policija in vse zaplenila.

Ist leto, to je leta 1924., je prišla buržuazija v oster spopad z SRS Hrvatske. Radića so zaprli. Ko je buržuazija videla, da je osamljena, je začela pogajanja z Radićem. Ta je kot nedosleden politik v svojih zahtevah popustil in stopil v vlado. Iz Hrvatske republikanske seljačke stranke je nastala HSS.

Mnogo tovarišev je bilo poslanih v Moskvo. Tovarš Stalin je poslal pravilno rešitev nacionalnega vprašanja. Vršil se je tretji kongres, na katerem so bile prinesene vse odločbe, ki jih je dal tov. Stalin glede nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji. Vsi funkcionarji so prisegli, da bodo v bodočnosti delali skupno in složno. To pa so bile le izjave, ki so izjave ostale. Frakcije, ki so začele borbo proti starijem sklopom, so se pretvutile v breznačelne skupine. V tej periodi razvoja Partija nima načelnega programa ampak frakcijski.

Vse te frakcijske borbe so prisilile v vodstvo Kominterne, da pošlje odprto pismo naši Partiji, v katerem je označila sedem do osem članov vodstva kot frakcijske. Ostro obsodila frakcijsko vodstvo in sestavi novo. V Zagrebu je bil takrat organiziran pokret, ki se je boril proti levi in desni frakciji in zastopal pravilno pot Partije. Ta pokret sta vodila tova TITO in Hebran. Vodstvo Partije, ki ga je sestavila Kominterni je v par mesecih pod vodstvom Gjure Draškovića delavca visoke morale in respravega partijca, v par mesecih likvidirala frakcijsko. Tako se je po nekaj mesecih mogla

sestati četrty kongres v Dresdenu.

Koncem leta 1928. je bil četrty kongres Partije v Dresdenu. Ta kongres pomeni ozdravljenje Partije od frakcijskega. Delegati so bili večinoma delavci. Enoglasno so sprejeli pismo Kominterne obsedili levo in desno frakcijo ter postavili novo vodstvo z Gjuro Draškovičem na čelu. Prvič se je sprožila diskusija, kakšen karakter naj ima revolucija v Jugoslaviji.

Leto 1918. je bilo leto težke krize, ki ni pomenilo ampak se je naprej stopnjevalo. Kmetje so vedno bolj padali v dolgove, delavcem so zniževali mezde. Kmetje so na svojih sestankih zahtevali, da se jim dolgovi črtajo. Odpor tlačnih narodov je vedno bolj rasel. Situacija je postajala kritična. Teda je četnik Puniša Radoić po nalogu buržoazije ustrelil Radoića in njegovega brata, ker je Radoić iztopil iz vlade. To je izzvalo veliko ogorčenje po vsej Jugoslaviji. Buržoazija izrabila to priliko, kot da je na tisoče luč, ki bi pokazala pot iz te temne znoke. Aleksander I. je proglasil diktaturo, ki je dobila ime po 6. januarju 1929. Ukinjene so bile vse stranke. Vlada je bila s Detrom Živkovičem na čelu čisto vojno fašistična-diktatorska. Vse druge stranke so kapitulirale in niso ničesar ukrenile proti fašistični diktaturi. Partija pa ki je konaj likvidirala frakcijskeštvo in ko naj izšla iz te borbe, ni utegnila, da se v delu in akcijah poveže z masami, da jih povede v borbo proti diktaturi. Tako je razumela svoj položaj in se vrgla z vso silo in doslednostjo na delo, da povede narod proti diktaturi. To njeno stališče je bilo popolnoma pravilno. Edina njena napaka je bila v tem, da je hotela množice povesti v boj brez priprave. Prav zaradi tega je Partija naletela na ves bes buržoazije, ker je bila edina, ki se ji je uprla. To leto je bilo leto krvavih pokoljev in mnogo članov CK-ja je padlo. Padel je tudi Gjura Drašković, ko se je vračal iz Rusije in so ga v Mariboru ustrelili ga odveli na mejo in rekli, da je padel, ko je

prestopil mejo. V Zagrebu je padel celotni CK S KOJ-a, brata Oreški in Margonović. Jetnišnice so bile polne.

Do takrat veljavni zakon o zaščiti države se je razširil na vsakega, ki je trdil, da je v Jugoslaviji več narodov. Partija ni bila tesno povezana z množicami in zato je morala plačati velike žrtve v kadrih.

Diktatura ni mogla izvesti vseh tisočih log, ki si jih je zadala. Kriza je vsedalje rastle delavci so živeli bedno, štrajki so bili na dnevni redu. Diktatura je takrat zabranila vse stranke razen socialdemokratskih sindikatov, ki so postali izdajalci delavskega razreda. Bili so sluge buržuazije. Delavstvo je bilo zmedeno niti Partija sama se ni znašla. Treba je bilo poiskati način, kako pritegniti delavstvo v organizacijo, nezavisni sindikati so bili ukinjeni. Prišli so do pravilnega gledanja. Pritegnili so delavce, da gredo v ORS, kar so tudi že sami sprevideli in so si kmalu osvojili pozicije. V letu 1932. do 33. so postajali štrajki vse pogostejši.

Leta 1934. se je v Ljubljani vršila 4. konferenca, ki je podčrtala delo Partije v ORS. Tukaj je bilo tudi rešeno vprašanje, kakšna najbo revolucija v Jugoslaviji, ki naj bi bila najprej buržuazno-demokratska, potem pa proletarska. Ta sklep je Kominterni potrdila.

Ravno zaradi te težke krize, ki je toliko let pretresala svet, ogulila delavce do kosti in ropala po vseh državah, je vse iskalo iz nje izhoda. Treba je bilo delovne mase združiti za borbo proti imperijalizmu. V Nemčiji je prišel to krat na oblast Hitler. Leta 1935. se je vršil 7. kongres Kominterni, ki je določil linijo borbe proti fašizmu. V vseh deželah se so organizirale ljudske fronte za borbo proti njemu. Naša Partija je uspela, da pridobi mase drugih strank, niso se pa mogli zediniti za skupno borbo proti fašizmu.

Čeravno so bile frakcije v Partiji likvidirane, čeravno se je Partija okrepila z masami,

se je vseeno v vrhovih Partije pojavilo frakci-
jonštvo. Stari frakcionasi se niso mogli oz-
draviti stare bolezni. Tvorile so se nove skupi-
nice. V SZ je prišlo ravno takrat do velikega -
čiščenja trockistov in buharinistov. Tudi pri -
Kasson odkrili frakcionaske, ki so imeli zvezo -
z Trockijem in se privedli Partijo tako daleč,
da jo je Kominternu mislila zaradi njenih nepre-
stanih notranjih bojov razpustiti. Tedaj je
zaprosil tov. TITO, da njemu poverijo vodstvo. O-
blijubil je, da bo Partijo popolnoma uredil. Ta-
krat so je tudi izkazalo, da je Goruš frakci-
onaš. Medredu TITOVEMU vodstvu se imeno zalivali
ti, da je Partijo dvignil na zavidno višino. Po-
polnoma je likvidiral frakcionštvo, stavilo -
članov se je povečalo. V svoj program so unesli
komunisti odloke 7 kongresa Kominterne. Posreži-
lo se je zajeti ljudske mase in pridobiti ugled
in zaupanje Kominterne/pri ljudskih masah. Po-
vedli so jih v borbo proti fašizmu. Njena moč -
je rasla. Vidimo da je imela uspeh. Prorejale -
so se na množice demonstracije in štrajki proti voj-
ni in za našlonitev Jugoslavije na SZ. Med tem
je bila vladajoča diktatorska klika zamenjana.
25. marca 1941. je Jugoslavija pristopila k troj-
nemu paktu. To je v njej izvalo odpor množic,
ki ga je Partija še podžgala. Vročile so se de-
monstracije in neredi. Buržuazija je izrabila -
to priliko in se hotela pokazati lepo ter upri-
zorila vojaški puč. Toda, ko je Hitler navalil na
Jugoslavijo, je prva zbežala. S tem dogodkom
je totalno razgubila pred narodom in razkrinka-
la svoje podle politike, ki jo je igrala celih-
28. let. Narod jo je zasovražil.

Ko je Hitler okupiral Jugoslavijo, so vse
druge stranke prešle na stran okupatorja ali j-
pa se potuhnila. Edino KP je bila sposobna in je
prevzela vodstvo naroda v svoje roke ter ga po-
vedla v oborožen odpor proti okupatorju. Edino
ona je bila sposobna, da organizira in povede -
narod v borbo, ker si je v dobi 20 let ilegalno

sti zgradila svoje kadre, ki so umirali že v Jugoslaviji pod belim terorjem in se je naučila-organizacije in enotnosti. Vse druge stranke ni so imele niti volje niti hrabrosti, da bi se uprle okupatorju. Naša Partija je mogla obdržati vodstvo jugoslovanskih narodov in narediti to čudo samo zato, ker je imela zaupanje množic, ki so uvidele, da je edino pet KP pravilna. Tako je po velikih in težkih žrtvah skozi 20 let težke borbe zasluženost prišla na tisto mesto, na katerem se danes nahaja. Ojeklenela je v neprestanih bojih in je naslonjena na široke mase delovnega ljudstva reševala vrašanja, ki so izgledala ne rešljiva. Tako je pravilno rešila nacionalno vprašanje. Ustvarila je novo NOV, okoli katere so se zbrale široke ljudske mase in pričela borbo proti okupatorju.

Vse to pa je mogla storiti samo zato, ker se je učila in prekalila v neprestanih bojih - proti sovražnikom delavnega ljudstva, ker je dosegla enotnost in čistost, skratka, bila je prava KP. Leta 1940. se je vršila v Zagrebu 5. konferenca, kjer je bilo zastopanih 120 delegatov. Samo vrhitev te konference je pomenila ogromen uspeh. Na njej sta bila zastopana celo dva delegata iz vojske. To je eden najvažnejših trenutkov v zgodovini naše KP. Na tej konferenci je dobila res pravo marksistično-leninistično vodstvo. Osnovne naloge so bile: Vloga Partije vborbi proti imperijalizmu, zato je ni motilo, ko je bila napadena svoboda narodov v Jugoslaviji, da jih povede v borbo. Po okupaciji se je posvetila izgradnji vojaških organov in se pripravljala za vstajo. 8. julija 1941. je prišel na teren CK KPJ, malo kasneje pa tudi vrhovni štab.

Naš narod se je pod vodstvom KP in tovariša Tita podal v borbo proti okupatorju in proti vsem svojim zatiralcem za lepšo in boljšo - bodočnost vseh narodov Jugoslavije.

ŽIVLJENJEPIŠ MARŠALA TOVARIŠA TITA

Rojen je bil v Hrvaškem Zagorju 6.marca 1892.Po poklicu je kovinarski delavec.Delal je v tovarni na Dunaju,pozneje v ladjedelnici v Kraljevicu in Zagrebu.Služil je vojske v Avstriji kot narednik in je bil v svetovni vojni v Rusiji ujet.Udeleževal se je v oktoberski revoluciji in se je leta 1926.vrnil v Jugoslavijo.Bil je med tistimi,ki so v naši KP vodili borbo proti frakciji.Leta 1929.so ga v Zagrebu ujeli.Streljal je na agente,toda ni se mu posrečilo uiti.Bil je zaprt v Zagrebu in Mariboru.Udeležil se je tudi kot prostovoljec srpske revolucije.Leta 1937.je prevzel vodstvo jugoslovanske KP.V Moskvi ima ženo in dva sina.Prvi sin se je odlikoval v obrambi Moskve,kjer je izgubil ruko.Preglašen je za heroja Sovjetske Zveze.Tovariš TITO je bil med peto okupatorsko ofenzivo ranjen.Danes je eden izmed najslavnejših mož in borcev ter kot tak igra vveliko vlogo v tej vojni.Zavezniki so ga proglasili za vrhovnega komandanta zavezniških armad na Balkanu.V zgodovini bo njegovo ime zapisano z zlatimi črkami,kajti uspelo mu je to,kar je izgledalo nemogoče.Ustvaril je vojsko,jo oborožil z orožjem okupatorja,od katerega si je orožje naša NOV priborila z golimi rokami.Danes pa ta vojska udarja po fašističnih psih in bo mnogo pripomogla k dokončni zmagi svobodoljubnega sveta.

Kronski svet je poveril sestavo nove vlade tovarniškim Jugoslavije TITU.

Maršal TITO je postal 7.marca 1945.Ministrski predsednik in minister narodne obrambe.

ŽIVEL CK KPJ : ŽIVEL MARŠAL TITO !

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA MARIBOR

68935

000155 8

097303714

ZA ČITALNICO